



Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Postboks 4710 Sluppen, 7468 Trondheim
Sentralbord: 73 19 90 00, Telefaks 73 19 91 01
Besøksadresse: E. C. Dahls g. 10

Saksbehandler
Grete Bakken Hoem
Kommunal- og samordningsstaben

Innvalgstelefon
73 19 91 55

Vår dato
28.10.2013
Deres dato
03.09.2013

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
2013/6861-421.0
Deres ref.

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Uttalelse - statlige planretningslinjer for samordnet bolig- og transportplanlegging

Forslag til *Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging* er utarbeidet og sendt på høring av regjeringen Stoltenberg 2. Planbestemmelsen skal imidlertid forelegges Regjeringen Solberg til vedtak, og ut fra foreløpige signaler antar Fylkesmannen at dette kan få betydning for utføringen av planretningslinjene. Fylkesmannen uttaler seg imidlertid til forslaget slik det foreligger.

Forslag til ny statlig planretningslinje erstatter tidligere *rikspolitiske retningslinjer for samordnet areal og transportplanlegging* fra 1993. Det er svært positivt at gjeldende rikspolitisk retningslinje nå revideres. Situasjonen innenfor planleggingsfaget har endret seg, vi har fått ny plan- og bygningslov og sentrale politikkområder som folkehelse, boligbygging, klima og transport har fått økt fokus.

Arealpolitikk/-planlegging handler bl.a. om å avveie viktige verdier og hensyn opp mot hverandre. Målkonfliktene er sentrale i mange planprosesser og forslag til ny planbestemmelse tydeliggjør at disse konfliktene er særlig utfordrende i pressområder med store utbyggingsoppgaver, bl.a. innenfor boligbygging.

Særlig i sentrale deler av Sør-Trøndelag vil et ønske om mindre transport ofte komme i konflikt med jordvern. At et sterkt jordvern vil medføre mer transport er svært sannsynlig. – Fra et landbruksfaglig ståsted kan det slås fast at det er en klar sammenheng mellom landbruksproduksjon og tilgjengelig areal. Det er likeledes et faktum at selvforsyningsgraden for landbruksprodukter i Norge er relativt lav, og synkende. Avveilingen mellom behovene for å opprettholde eller øke produksjonspotensialet for landbruksprodukter i Norge og behovene for alternativ bruk av dyrka eller dyrkbar jord, er en politisk oppgave. – For vårt fylke kan det også legges til at primærdrifta i jordbruket skaper betydelig sysselsetting i næringsmiddelindustrien. *Fylkesmannen mener det er svært viktig at forslag til retningslinjer framhever viktigheten av gode regionale helhetsløsninger på tvers av kommunegrensene og at det skilles mellom pressområdene og øvrige områder.* Det vises for øvrig til merknadene under.

• Jordvern og klima

Pkt. 3 Mål

Fylkesmannen slutter seg til hovedlinjene i målsettingen i pkt 3. – Hensynet til jordvern kan ofte gjøre det ønskelig/nødvendig å spre boligveksten ut over i en større region. Dette fordrer imidlertid gode løsninger for kollektivtransport. På den andre siden er det en rekke hensyn som tilsier at andre løsninger kan være bedre for en by, et tettsted eller en region. Det er viktig at det gies god veiledning rundt disse avveiningene, som ofte er svært krevende. – Det er videre positivt at lokale myndigheter kan ivareta spredtbygd bebyggelse utenfor byer og tettsteder. Dette er viktig for opprettholdelse og utvikling av mange mindre lokalsamfunn.

Det er et mål at det skal legges til grunn et langsiktig perspektiv i planleggingen. Det kan være utfordrende å finne en hensiktsmessig fremstillingsmåte som ivaretar behovet for langsiktig og forutsigbar planlegging, samtidig som den er tilstrekkelig fleksibel til å fange opp fremtidig utvikling og endringsbehov. Retningslinjene bør derfor synliggjøre hvordan planverktøyene best kan brukes til framstilling av situasjonen så vel innenfor som etter den tradisjonelle planperioden på 10-12 år, og i hvilken grad en bør bruke juridisk bindende bestemmelser.

Pkt. 4. Retningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging

I 4.4 er det tatt inn krav om at potensialet for fortetting og transformasjon i byggesonene må utnyttes før nye utbyggingsområder tas i bruk, dette er positivt. Det er videre positivt at det skal stilles minstekrav til konsentrert utbygging og høy arealutnyttelse rundt eksisterende og planlagte kollektivknutepunkt. Dette er imidlertid et viktig poeng generelt i pressområder, særlig i de tilfellene hvor byspredning på lang sikt kan komme i konflikt med viktige miljø- og landbruksinteresser. Et generelt krav bør derfor også tas inn, f.eks. i 4.3.

I 4.6 er det tatt inn en føring om parkering under bakken eller i bygg over bakken ved lokalisering av handelsvirksomhet etc. i områder som har god kollektivbetjening. Dette er positivt. Det er videre positivt at det i 4.5 understrekes at areal til kollektivtrafikk må prioriteres i planleggingen med sikte på et bedre kollektivtilbud.

Pkt. 5. Beslutningsunderlaget

I 5.3 påpekes at oppdaterte regionale prognoser for befolkningsvekst og endringer i befolkningssammensetning må legges til grunn for planarbeidet. Dette er et viktig poeng for å møte boligbehovet. Når behov for utbyggingsareal skal regnes i forbindelse med utarbeidelse av kommuneplan, vil det være et viktig grunnlag at det samtidig vurderes hvor lang tid som kreves for å utvikle eventuelle transformasjonsområder.

I 5.4 er det tatt inn krav til kartlegging av potensialet for fortetting og transformasjon før ev. omdisponering av dyrka og dyrkbar jord. Dette er positivt, også sett i sammenheng med kravet til brede alternativvurderinger i 5.1.

• **Konklusjon**

Fylkesmannen slutter seg til hovedlinjene i retningslinjene. Det er svært positivt at forslag til retningslinjer framhever at regionale planer er verktøyet for å fremme gode helhetsløsninger på tvers av kommunegrensene og at utbyggingsbehovet skal vurderes ut fra oppdaterte regionale prognoser for befolkningsvekst

og endringer i befolkningssammensetning. – Det er videre positivt at det skilles mellom pressområdene og øvrige områder.

Vi konstaterer imidlertid at planretningslinjene – som de tidligere rikspolitiske retningslinjene – fortsatt inneholder til dels betydelige målkonflikter, som gjør retningslinjene vanskelig praktiserbare som reelle føringer i planprosesser. Vår anbefaling vil være at retningslinjene bearbeides med tanke på å redusere slike målkonflikter i størst mulig grad.

Det anbefales at det tas inn et generelt krav om minstekrav til høy utnyttning i pressområder, jf. merknad under pkt.4.4.

Vi viser for øvrig til vår uttalelse til *Statlig planbestemmelse for lokalisering av handel og kjøpesentre*.

Med hilsen

Jørn Krog
fylkesmann

Alf-Petter Tenfjord
direktør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Kopi:
Sør-Trøndelag fylkeskommune PB 2350 Sluppen 7004 TRONDHEIM